

## 2.2. Scenariusz „Jestem Europejczykiem, poznaję Unię Europejską”

Magdalena Krakowska\*

Anna -Tracz Molasy\*\*

### 2.2.1. Wprowadzenie dla nauczyciela i wykładowcy

„Jestem Europejczykiem, poznaję Unię Europejską!” to temat lekcji ujęty w niniejszym konspekcie, dla którego inspiracją okazało się jedno z pytań zadanych uczniom i studentom wrocławskich szkół i uczelni w ramach projektu naukowego *Mediacje i dialog w Unii Europejskiej prowadzące do trwałego i sprawiedliwego społecznie porozumienia osiąganego w warunkach rzetelnej i wiarygodnej informacji; akronim Ganesa*. Pytanie postawione w badaniu brzmiało: „Czy integrację Polski z Unią Europejską oceniasz pozytywnie?”. Większość respondentów przychylnie ocenia integrację Polski z Unią Europejską („zdecydowanie tak” i „raczej tak” wskazało ponad 58% badanych uczniów i studentów). 21% uczniów i studentów biorących udział w badaniu stwierdziło, że integracja Polski z Unią Europejską nie była ani pozytywna, ani negatywna.<sup>34</sup> Wynik ten może wskazywać pozytywne nastawienie młodych ludzi wobec przynależności Polski do UE – w końcu ponad połowa respondentów korzystnie ocenia proces integracyjny. Jednak gdy zestawimy zebrane odpowiedzi z danymi z sondaży ogólnopolskich, okazują się one kształtować na stosunkowo niskim poziomie. Jak pokazuje Komunikat z Badań CBOS<sup>35</sup> wynik ten jest zbliżony do najniższego poziomu notowanego w lipcu 2001 roku. Zaobserwowany wówczas poziom poparcia dla członkostwa Polski w UE kształtował się na poziomie 53%. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej, w miarę upływu lat oraz odczuwania przez polskie społeczeństwo wymiernych korzyści płynących z integracji, widoczny był już tylko dynamiczny przyrost zwolenników integracji europejskiej, który już kilka miesięcy po wstąpieniu Polski w struktury unijne przekroczył poziom 70%. Przez ostatnich 15 lat pozytywną ocenę integracji Polski z Unią Europejską wystawiło ponad 80% respondentów, a w marcu 2019 roku akceptacja obecności Polski w UE osiągnęła rekordowy poziom 91%.<sup>36</sup>

---

\* ORCID: 0000-0002-4463-5222.

\*\* ORCID: 0000-0001-9753-5463.

<sup>34</sup> Ankietę przeprowadzono w ramach projektu GANESA w kwietniu 2021 r. Odpowiedziało na nią 107 uczniów technikum, 120 – liceum ogólnokształcącego, 419 studentów Uniwersytetu Wrocławskiego.

<sup>35</sup> Komunikat z badań CBOS: *15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, Nr 59/2019, s.1; [https://cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K\\_059\\_19.PDF](https://cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_059_19.PDF) [dostęp: 25.5.2022].

<sup>36</sup> Ibidem.

Stosunkowo niski poziom pozytywnej oceny dla integracji Polski z UE – widoczny w badaniu przeprowadzonym wśród uczniów i studentów wrocławskich szkół – może wynikać z braku dostatecznej wiedzy na temat korzyści płynących z przynależności naszego kraju do Unii Europejskiej, jak również z braku wiedzy ogólnej na temat samej instytucji. Jak pokazuje badanie, wpływ na ocenę respondentów może mieć również mnogość fake newsów, które docierając do młodych ludzi, zniekształcają obraz rzeczywistości i wpływają na ich opinię i przychyłność dla idei wspólnoty. Dlatego ważne jest, aby upowszechniać wiedzę dotyczącą Unii Europejskiej i edukować młodych ludzi w zakresie tematów unijnych i demokracji. Istotne jest, aby już od szkoły podstawowej uczniowie znali historię Unii Europejskiej, jej symbole oraz umieli wskazać i rozumieli korzyści płynące z integracji.

Sam termin integracji europejskiej pojawił się po II wojnie światowej i odnosił się do połączenia, scalania regionów Europy, początkowo w dużo węższej formie – utworzenia federacji 15 państw<sup>37</sup>. Proces powstawania Unii Europejskiej był złożony i długofalowy. Fundamentem utworzenia wspólnoty stały się trzy wydarzenia: Kongres Haski (1948), ogłoszenie inspirowanej wizją Jeana Monneta Deklaracji Schumana – ministra spraw zagranicznych Francji, który w 1950 roku zaproponował RFN współpracę w wymiarze politycznym i ekonomicznym (szczególnie skupionym wokół strategicznego sektora gospodarki - produkcji węgla i stali) oraz Konferencja w Messynie w 1955 roku.<sup>38</sup> To ostatnie wydarzenie, w którym udział wzięli ministrowie spraw zagranicznych Francji, Niemiec, Włoch, Belgii, Holandii oraz Luksemburga, stanowiło podwalinę dzisiejszej UE i przyczyniło się do zacieśnienia integracji gospodarczej państw Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, ostatecznie potwierdzonej w 1957 r. w Traktatach Rzymskich (ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej). Głównymi celami EWG było ustanowienie unii celnej, równomierny rozwój wspólnoty i prowadzenie wspólnej polityki rolno-transportowej. Z kolei za główne cele Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej przyjęto rozwój przemysłu atomowego. Zdecydowanym sukcesem tego etapu integracji było stopniowe zacieśnianie współpracy, wzrost produkcji przemysłowej i handlu, wspólna polityka rolna i zniesienie cel.

Po utworzeniu Wspólnot Europejskich procesy integracyjne ulegały pogłębianiu. Lata 70. XX wieku to etap rozszerzenia o Danię, Irlandię i Wielką Brytanię, a kolejnym milowym krokiem w kierunku tworzenia struktur unijnych

<sup>37</sup> Małuszyńska E., Gruchman B. (red.), *Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej*, Warszawa 2005, s. 32.

<sup>38</sup> Byrska D., Gawkowski K., Liszkowska D., *Unia Europejska. Geneza, funkcjonowanie, wyzwania*, Wrocław 2017, s. 11–12.

było podpisanie Jednolitego Aktu Europejskiego. Traktat wszedł w życie 1 lipca 1987 r. i był pierwszą poważniejszą modyfikacją Wspólnot Europejskich od czasu podpisania Traktatów Rzymskich. Lata 80. XX wieku to również podpisanie Układu z Schengen w 1985 r. wprowadzającego zniesienie kontroli osób na granicach państw członkowskich oraz kolejne rozszerzenia EWG o Grecję (1981) oraz Hiszpanię i Portugalię (1986).

Od lat 90. XX wieku możemy oficjalnie mówić o Unii Europejskiej, która została powołana do życia Traktatem z Maastricht podpisanym 7 lutego 1992 roku przez dwanaście państw członkowskich<sup>39</sup>. Dalsza integracja obejmowała Austrię, Finlandię i Szwecję (1995 r.), Polskę, Czechy, Słowację, Słowenię, Węgry, Litwę, Łotwę, Estonię, Cypr i Maltę (2004 r.), Rumunię i Bułgarię (2007 r.) oraz Chorwację (2013 r.)

W sumie organizacje poprzedzające, a następnie UE przechodziły przez 7 etapów rozszerzeń i jedno wyjście ze struktur unijnych – Wielkiej Brytanii (nie licząc opuszczenia UE przez Grenlandię, autonomicznego terytorium w składzie Danii<sup>40</sup>). Ich efektem jest dzisiejsza struktura obejmująca 27 państw. Jest to jedyna organizacja na świecie o tak wysokim stopniu integracji, która stworzyła unię gospodarczo - walutową.

Przygotowany specjalnie dla uczniów starszych klas szkół podstawowych konspekt ma na celu przede wszystkim uświadomić uczniom, czym jest Unia Europejska i jakie korzyści płyną z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Uczeń po zrealizowanych zajęciach powinien znać najważniejsze fakty z historii Unii Europejskiej oraz poznać kraje członkowskie i ich symbole, a przez to rozwijać w sobie tożsamość europejską.

### **2.2.2. Konspekt zajęć: „Jestem Europejczykiem, poznaję Unię Europejską”**

#### **Temat zajęć:**

Jestem Europejczykiem, poznaję Unię Europejską!

#### **Grupa docelowa:**

Klasy 4-8.

#### **Czas lekcji:**

90 minut - dwie jednostki lekcyjne.

---

<sup>39</sup> Tyranowski J., *Prawo Europejskie. Zagadnienia instytucjonalne z uwzględnieniem Traktatu Amsterdamskiego*, Poznań 1999, s. 37.

<sup>40</sup> Uziębło P., *Podstawy ustroju Grenlandii (wybrane zagadnienia)*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2014, 17(1), s. 23.

**Cel ogólny:**

uczeń potrafi powiedzieć, czym jest Unia Europejska i jakie korzyści płyną z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

**Cele szczegółowe:**

- uczeń zna historię powstania Unii Europejskiej
- uczeń potrafi wymienić kraje członkowskie Unii Europejskiej
- uczeń potrafi rozpoznać flagi państw członkowskich Unii Europejskiej
- uczeń potrafi wskazać korzyści płynące z członkostwa w Unii Europejskiej.

**Metody i formy pracy:**

- burza mózgów
- heureza
- tworzenie notatki graficznej
- praca manualna z flagami (kolorowanie)
- praca z atlasem – wyszukiwanie informacji o kolorach flag i dopasowanie flagi do właściwego państwa
- praca z filmem edukacyjnym
- gra dydaktyczna.

**Materiały, pomoce dydaktyczne:**

- atlas geograficzny
- flagi państw członkowskich do kolorowania
- rzutnik multimedialny/ ekran, plansze gry dydaktycznej
- kredki, mazaki
- komputer z dostępem do internetu.

**Przebieg zajęć (zapis w punktach; można wprowadzić podział na część organizacyjną, zasadniczą i podsumowującą):**

1. Wprowadzenie do tematu. Zapoznanie uczniów z celem zajęć – uczeń potrafi powiedzieć, czym Unia Europejska i jakie korzyści płyną z członkostwa Polski w Unii Europejskiej.
2. Zaprezentowanie uczniom i zapisanie na tablicy tematu lekcji: *Jestem Europejczykiem. Poznaję Europę!* Nauczyciel przedstawia, co będzie przedmiotem zajęć i jak będzie brzmiał temat lekcji. Wprowadza do zagadnienia.
3. Gra w skojarzenia. Nauczyciel prosi, aby uczniowie pomyśleli, z czym kojarzy im się hasło *Europa*. Uczniowie zgłaszają swoje skojarzenia i zapisują je na tablicy. Nauczyciel moderuje ćwiczenie, podkreśla znaczenie określonych wypowiedzi uczniów, komentuje je, pomaga właściwie sformułować.

4. Jeżeli dzieci wskazały w swoich skojarzeniach *Unię Europejską* - nauczyciel korzysta z tego hasła do dalszego rozwinięcia tematu zajęć. Jeśli takie skojarzenie nie padło - nauczyciel zapisuje je na tablicy i podkreśla rolę Unii Europejskiej w kontekście funkcjonowania Europy, jej historii i geopolityki. Nauczyciel może na tym etapie lekcji wykorzystać wiedzę zawartą we wstępie poprzedzającym scenariusz lekcji.
5. Zaproszenie do oglądania filmu edukacyjnego, który przybliży historię powstania Unii Europejskiej i jej współczesne znaczenie: <https://www.youtube.com/watch?v=MmbS2O-IVU8>.
6. Nauczyciel prosi uczniów o uważne obejrzenie filmu i zapisanie kluczowych informacji w zeszycie – notatka pod tematem lekcji.
7. Po obejrzeniu filmu nauczyciel prosi uczniów o odczytanie swoich notatek – uczniowie prezentują najważniejsze fakty związane z historią Unii Europejskiej. Uczniowie po obejrzeniu filmu mogą podawać następujące informacje:
  - celem integracji europejskiej po II wojnie światowej było zapobieganie konfliktom i dbanie o pokój na kontynencie
  - u źródeł formalnego wyodrębnienia się w przestrzeni międzynarodowej Unii Europejskiej stała Europejska Wspólnota Węgla i Stali (European Coal and Steel Community) powołana w 1951 r. traktatem paryskim podpisanym przez członków założycieli, krótkimi byli: Belgia, Holandia i Luksemburg, Niemcy Zachodnie (RFN), Francja i Włochy
  - osoby, które miały największy wpływ na powstanie struktur europejskich, to „ojcowie założyciele”
  - mottem Unii Europejskiej jest hasło „zjednoczeni w różnorodności”
  - Polska przystąpiła do UE 1 maja 2004 roku
  - Unia Europejska obywatelom państw członkowskich daje wiele swobód, m. in: podróżowanie bez paszportu, możliwość podjęcia pracy w UE, studiowanie na terenie państw członkowskich UE
  - Unia Europejska zapewnia współpracę policji krajów członkowskich UE
  - demokracja jest największą wartością Unii Europejskiej.
8. Nauczyciel tłumaczy kolejny etap lekcji. Prosi uczniów, aby zapoznali się z podstawowymi informacjami dotyczącymi państw członkowskich Unii Europejskiej (załącznik nr 1.). Dzięki temu zadaniu uczniowie poznają państwa należące do UE. Potrafią je wymienić.
9. Uczniowie odczytują informacje z załącznika. Zwracają także uwagę na symbole narodowe poszczególnych państw, czyli flagi narodowe. Uczniowie w dostępnych atlasach i źródłach internetowych wyszukują flagi

państw członkowskich UE i zapamiętują zastosowane na fladze barwy narodowe.

10. Zabawa we flagi. Celem tego zadania jest utrwalenie wiedzy na temat państw członkowskich UE i symboli narodowych tych państw. Nauczyciel rozdaje uczniom wydrukowane flagi państw członkowskich Unii Europejskiej. Zadaniem uczniów jest pokolorowanie flag w oparciu o wiedzę zdobytą podczas wcześniejszych etapów lekcji. Flagi do wydruku dostępne na stronie: <https://www.europarl.europa.eu/poland/resource/static/files/kolorowanka.pdf>.

W zależności od liczebności oddziału uczniowie kolorują jedną flagę lub więcej. W przypadku liczniejszych oddziałów flagi do kolorowania mogą się powtarzać.

11. Uczniowie kolorują flagi, a po zakończeniu pracy umieszczają je we wskazanę przez nauczyciela przestrzeni klasy.
12. Zabawa w zgadywanie flag państw.

**Wariant 1 zabawy:** Pokolorowane przez uczniów flagi są prezentowane przez uczniów na forum klasy, a rolą pozostałych dzieci jest odgadnięcie państwa, które posługuje się daną flagą. Następnie uczniowie podają wszystkie informacje, jakie zapamiętali z toku lekcji, dotyczące danego państwa.

**Wariant 2 zabawy:** Nauczyciel pokazuje uczniom wybraną flagę i prosi o odgadnięcie, jaki to kraj. Jeśli uczniowie mają problem, nauczyciel może zadawać pytania pomocnicze. Przykładowe podpowiedzi naprowadzające:

- Stolicą tego państwa jest....
- Państwo to sąsiaduje z ...
- Językiem urzędowym w tym państwie jest....

13. Gra dydaktyczna w kole. Uczniowie siadają w kole. Nauczyciel umieszcza w środku koła kolorowe plansze. Jedna strona planszy zawiera obrazki – grafiki. Druga strona zawiera definicje i podstawowe informacje tłumaczące i definiujące grafiki (załącznik nr 2).

14. Zasady gry:

- Zabawa polega na odgadnięciu hasła zobrazowanego grafiką, a następnie uzupełnieniu hasła o wszystkie możliwe informacje, jakie uczeń potrafi podać, a które związane są tematycznie z grafiką. Celem tej gry jest utrwalenie wiedzy zdobytej podczas lekcji.
- Nauczyciel prosi uczniów, aby chętna osoba wylosowała jedną z plansz.
- Uczeń pokazuje planszę pozostałym uczniom i prosi ich, aby spróbowali odgadnąć, co przedstawia prezentowana grafika.
- Uczniowie podają swoje propozycje – próbują nazwać, co jest przedstawione na obrazku.

- Jeśli któryś z uczniów poda prawidłową odpowiedź, prowadzący zabawę przyznaje zgadującemu punkt.
  - Jeśli żaden z uczniów nie odgadnie tego, co jest przedstawione na grafice, uczeń prezentujący obrazek zadaje pytania pomocnicze, korzystając z podpowiedzi zawartych na odwrocie grafiki.
  - Uczeń prezentujący grafikę odczytuje klasie informacje zawarte na odwrocie grafiki.
  - Grę wygrywa ten uczeń, który zdobędzie najwięcej punktów.
15. Podsumowanie zajęć. Ewaluacja. Nauczyciel uzyskuje informacje zwrotne od uczniów na temat wiedzy, jaką zdobyli podczas lekcji. Nauczyciel prosi uczniów o dokończenie zdania i zapisanie odpowiedzi w zeszycie. Uczniowie kończą zdanie: Podczas dzisiejszych zajęć nauczyłem się/dowiedziałem się, że...
  16. Uczniowie odczytują swoje wypowiedzi – dzielą się refleksjami.
  17. Wy tłumaczenie treści zadania domowego i przekazanie informacji odnośnie do przydatnej strony [https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags\\_pl](https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags_pl).
  18. Zadanie domowe: Nauczyciel poleca (wysła przez dziennik elektroniczny) uczniom link do oficjalnej strony Unii Europejskiej. Dzieci w domu grają w internetową grę memory: [https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags\\_pl](https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags_pl).
  19. Podczas gry uczą się i utrwalają, jakie państwa wchodzi w skład UE.
  20. Zakończenie zajęć.

### Literatura i materiały

- Ankieta przeprowadzona na grupie 107 uczniów technikum, 120 uczniów liceum ogólnokształcącego i 419 studentów Uniwersytetu Wrocławskiego w kwietniu 2021 roku, w ramach projektu GANESA.
- Komunikat z badań CBOS *15 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, ISSN 2353-5822 Nr 59/2019, s. 1.
- Małuszyńska E., Gruchman B. (red.), *Kompedium wiedzy o Unii Europejskiej*, Warszawa, 2005.
- Byrska D., Gawkowski K., Liszkowska D., *Unia Europejska. Geneza, funkcjonowanie, wyzwania*, Wrocław 2017, s. 11-12.
- Załącznik nr 1 Flagi do pokolorowania.
- Tyranowski J., *Prawo Europejskie. Zagadnienia instytucjonalne z uwzględnieniem Traktatu Amsterdamskiego*, Poznań 1999.
- Uziębło P., *Podstawy ustroju Grenlandii (wybrane zagadnienia)* [w:] „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” Nr 1 (17)/2014.

<https://www.europarl.europa.eu/poland/resource/static/files/kolorowanka.pdf>.  
<https://www.youtube.com/watch?v=MmbS2O-IVU8>.  
<https://www.europarl.europa.eu/poland/resource/static/files/kolorowanka.pdf>.  
[https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags\\_pl](https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-corner/learning-materials/match-flags_pl).  
[https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers\\_pl](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers_pl).  
[https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/eu-motto\\_pl](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/eu-motto_pl).  
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/41/swobodny-przeplyw-pracownikow>.  
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/147/swobodny-przeplyw-osob>.  
[https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/european-flag\\_pl](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/european-flag_pl).  
[https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/european-anthem\\_pl](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/symbols/european-anthem_pl).  
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:12012P/TXT>.  
[https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values\\_pl](https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_pl).  
[https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/countries-using-euro\\_pl](https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/countries-using-euro_pl).  
<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/156/wspolpraca-policyjna>.